

เทศน์เช้า วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๘

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ไอ้ที่พูดนี้ก็เพราะเวลาคิดถึงหลวงตาไง หลวงตาท่านบอกนะ เวลาท่านออกประพฤติปฏิบัติใหม่ๆ ท่านเรียนถึงจบมหา คำว่า “จบมหา” ก็คือเรียนบาลีจบแล้ว แต่ถ้า ๘ ประโยคมันเรียนทับศัพท์ แต่เป็นมหมันรู้จักภาษาบาลี ภาษาบาลีเขาเรียนมาเพื่อเป็นกุญแจไขเข้าไปสู่พระไตรปิฎก ไขเข้าไปสู่สังฆกรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า รู้ภาษา พอได้ภาษาแล้วเราก็จะศึกษาค้นคว้าได้

ท่านจบมหา แต่เวลาจะออกประพฤติปฏิบัติขึ้นมา “นิพพานมันมีอยู่จริงหรือเปล่า นิพพานมีอยู่จริงหรือเปล่า” ท่านแสวงหาครูบาอาจารย์ ท่านบอกว่าเวลาท่านคิดถึงนะ ท่านคิดถึงน้ำใจของท่าน คนเรานะ เวลาเราสละชีวิตทางโลกมาเพื่อจะค้นคว้าสังฆกรรมสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แล้วเรายังมีดแปดด้าน เราจะไปอย่างไร นี่ถึงต้องแสวงหาครูบาอาจารย์ๆ ใจ

ทีนี้เวลาหลวงตาท่านพูดนี้ซึ่งใจมาก เวลาท่านแสวงหาครูบาอาจารย์นะ ท่านค้นคว้าของท่าน ท่านพยายามหาของท่าน แล้วเวลาไปที่ไหนมา เวลาเข้าไปหาหลวงปู่มั่นนะ กลัวอยู่คำเดียว กลัวว่าท่านจะไม่ให้อยู่ ถ้าบอกว่าไม่ให้อยู่ หัวใจแหลกสลายเลย แต่บังเอิญเวลาท่านจะเข้าไปมีพระออกไปองค์หนึ่ง พอท่านเข้าไปท่านบอก ‘เออ! ท่านเนตรเพ็งไปเมื่อวานนี้ มหาถึงได้ออยู่’ ท่านบอกฟังแล้วนี่แล้วไอ้โฮ! มันโล่งอกเลยนะ

คำว่า “โล่งอก” ถ้าคนมันแสวงหา คนพยายามค้นคว้าอยู่ มันมีดแปดด้าน ถ้าคนค้นคว้าเรามีเงินเต็มกระเป๋าเลย จะไปไหนเราก็ยังอุ่นใจนะ ไอ้เงินก็ไม่มี เงินคือสมาธิ สมาธิคือหัวใจ ก็ไม่มี สิ่งใดก็ไม่มี แล้วจะต้องค้นคว้าๆ แล้วไปเจอคนพูดไปปลิ้นปล้อนหลอกลวงไปทั้งนั้นนะ จะปลิ้นปล้อนหลอกลวงจะรู้ได้ต่อเมื่อเราปฏิบัติไปนะ เวลาปฏิบัติไป ที่เขาพูดๆ มามันไม่จริงสักเรื่องหนึ่งเลย

เวลาเราคิดถึงหัวอกของหลวงตา แล้วเราคิดถึงหัวอกเรา หัวอกเรานะ เวลาบวชพรรษา แรกไฟแรงมาก ถือนศีลชกไม่นอนตลอดไป ไปหาครูบาอาจารย์ก็โดนหลอกอย่างนี้ พูดไป

ไหนดมา สามวาสองศอก เวลาเขาพูดแล้วเขามั่นใจของเขาเนะ เขามั่นใจเพราะเขาพูดตาม พระไตรปิฎก

เวลาหลวงตาท่านบอกท่านเรียนจบมหา ท่านจบมหาคือท่านได้กุญแจ กุญแจไขตู้ พระไตรปิฎก กุญแจไขถึงศัพท์ ถึงภาษานั้นเข้าไปสู่สัจจะความจริงอันนั้น แล้วเวลาท่านจะ ประพฤติปฏิบัติ เวลาปฏิบัติท่านยังว่า “แล้วมันจะมีจริงอยู่หรือเปล่า” มันหาคนที่ จะชี้ใจ

เวลาเราประพฤติปฏิบัติ ไปหาครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์ที่ไว้ใจได้ ที่แน่ใจได้ก็ครูบา อาจารย์ที่มีชื่อเสียง ที่มีชื่อเสียงท่านก็มีคติของท่าน เวลาปฏิบัติไปแล้วถ้ามันผิดพลาดไป กลัว มันจะมีแบบว่าเสียประวัติ เสียประวัติคือท่านไต่ออกแล้วอดอยู่ใจ ก็พยายามจะฝึกฝนก่อน จะให้ มีข้อวัตรก่อน ก็ไปหาครูบาอาจารย์ที่พอจะสื่อความหมายได้ แล้วเวลาเขาสอน เขาสอนเขาก็ มั่นใจเนะ เพราะเขาบอกว่าเขาพูดตามพระไตรปิฎก ก็เหมือนเรา เราศึกษาจบแล้วเราก็สอนตามที่ เราเรียนมา แล้วเป็นจริงหรือเปล่า ไม่รู้ ก็ยังไม่รู้ไม่ได้ทำ

อันนี้ก็เหมือนกัน ไปไหนดมา สามวาสองศอก สามวาสองศอกต่อเมื่อเราประพฤติปฏิบัติ แล้วมันไม่เป็นความจริงอย่างนั้น ถ้าไม่เป็นความจริงอย่างนั้นนะ แล้วเวลาไป คูตี เขาอ้าง พระไตรปิฎกเราก็เชื่อแล้ว ราบเลย พระไตรปิฎกๆ พระไตรปิฎกเป็นสังขธรรม ธรรมะเป็น ธรรมชาติๆ ธรรมชาติก็เกิด แก่ เจ็บ ตายก็เป็นธรรมชาติ เกิด แก่ เจ็บ ตายนี้เป็นธรรมชาติหรือ เปล่า เกิด แก่ เจ็บ ตายนั่นก็เป็นธรรมชาติอันหนึ่งนะ

ธรรมะเป็นธรรมชาติๆ ธรรมะเป็นธรรมชาติต่อเมื่อหัวใจของคนที่เป็นพระอรหันต์ ถ้า หัวใจเป็นพระอรหันต์นั้นจิตใจเหนือโลกแล้ว มองโลกมันอยู่อีกส่วนหนึ่ง แต่จิตใจนี้มันเหนือ โลก พอเหนือโลกเหนือสภาวะอนิจจัง เหนือการเวียนว่ายตายเกิด เหนือสภาวะที่เปลี่ยนแปลง ธรรมชาติมันยังเปลี่ยนแปลงของมันอยู่ตลอดเวลา ธรรมะเป็นธรรมชาติ แต่ทำไมองค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าบอกธรรมะเป็นธรรมชาติละ พระไตรปิฎกเขาแปลบาลีมา องค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าบอกธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมะเป็นธรรมชาติก็นี่ไง เด็กน้อย พูดอย่างไรก็ได้ ให้เด็กน้อยเข้าใจได้

ปู่ชุนคนหนา พวกเรากิเลสหนา พวกเราไม่เชื่อสิ่งใดเลย ถ้าสิ่งใดสมัยโบราณนะ คน เห็นกราบไหว้พระอาทิตย์ กราบไหว้พระจันทร์ กราบไหว้ภูเขากะ กราบไหว้ไฟ ผู้บูชาไฟ บูชา

ภูเขา เพราะศาสนายังไม่มี เขายอมจำนนกับธรรมชาติใหม่ ธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมชาติที่เฝ้า
ตจใจ ฟ้าแลบฟ้าร้อง อู้ฮู! มีแต่คนตื่นกลัวไป นั่นนะธรรมชาติ นั่นไง ธรรมะเป็นธรรมชาติ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกธรรมะเป็นธรรมชาติ บอกถึงปุณฺณชน บอกถึง
คนที่จะเข้าไปหาสู่สังฆกรรม แต่เวลาคนที่ประพฤติปฏิบัติแล้ว ถึงที่สุดแล้วหลงตาท่านพูดตอน
สุดท้ายไง ธรรมะเป็นธรรมชาติ ชาติของธรรม แต่ตอนใหม่ๆ ท่านก็บอกธรรมะเป็นธรรมชาติ
เหมือนกัน เพราะอะไร เพราะสอนคนไม่รู้ ถ้าบอกธรรมะเป็นธรรมชาติ เป็นหลักวิทยาศาสตร์
โอ้อโฮ! พวกเราทิ้งมากเลย ทฤษฎีไง แต่ถ้าปฏิบัติตามความเป็นจริงแล้วเป็นจริงอีกอย่างหนึ่ง เห็น
ไหม

ถึงบอกว่า เวลาคนที่แสวงหา คนที่มีความทุกข์เขาแสวงหาของเขา น่าเห็นใจมาก เวลาครู
บาอาจารย์ที่ประพฤติปฏิบัติมาแล้วนะ ท่านจะนึกถึงเวลาท่านออกแสวงหาใหม่ๆ องค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าปฏิบัติอยู่ ๖ ปี ทุกข์ยากขนาดไหน แล้วท่านถึงบอกว่าไม่ยากให้พวกเรา
คิดเลย ไม่ยากให้ใครหลงทางเลยละ แต่เวลาท่านพูดอย่างไรก็แล้วแต่ เราก็ไม่เชื่อฟังไง กิเลส
ของเรา เราเก่งกว่าทั้งนั้นนะ

คูสิ เขาบอกว่า ต้นธาตุ ต้นธรรม เหนือพระพุทธเจ้าอีก ต้นธาตุ ต้นธรรม ต้นธรรมเลย
หรือ ธรรมมันมีต้นมีปลายที่ไหน แล้วมันเป็นอย่างไรมันถึงจะเป็นต้นเป็นปลาย ถ้าเป็นต้นเป็น
ปลาย คนที่มันเริ่มต้นๆ นี่ไง ที่จิตมันคิบๆ อยู่ที่นี่ จิตที่มันทุกข์มันยากอยู่ที่นี่ ต้นมันต้นที่นี้ ต้น
เพราะอะไร เพราะจิตนี้มันเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ การเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ คูสิ เราเห็น
ตลอด คนคลอออกมา เด็กเกิดทุกวัน แล้วคนตายทุกวัน แล้วเวลาเห็นๆ อยู่ นั่นนะ แล้วชีวิตเป็น
อย่างนี้มันสลดใจไหม

แต่เวลาเกิดมาแล้ว ถ้าเป็นทางโลก เรามาทำบุญกุศลกัน เราต้องการบุญกุศล เราต้องการ
ลาภสักการะ ลาภที่ควรได้และลาภที่ไม่ควรได้ ทุกขลาภ ลาภที่ไม่ควรได้เลย แต่ลาภที่ควรได้
ทำโดยสุจริตสังฆกรรม ได้สิ่งนี้มา มันลาภที่ควรได้ ลาภที่ควรได้เพราะอะไร ลาภที่ควรได้เพราะ
เราทำบุญกุศลของเรา เราทำของเราๆ คำว่า “บุญกุศล” มันเป็นจังหวะและโอกาส มันเป็น
โอกาสของเรา มันเป็นชานันปัญญาของเรา นั่นนะคือลาภของเรา

ลาภที่ไม่ควรได้ ไปคบไปโกง ไปแย่งไปชิง ทุกขลาภ ลาภที่ไม่ควรได้ มันเป็นอกุศล มัน
เป็นสิ่งที่ไม่ดีงาม แต่เวลาทางโลกแล้ว ถ้ามีปัจจัยเครื่องอาศัยแล้วเราต้องหาสิ่งนั้นมาให้ได้

บุญกุศลๆ ที่มาทำบุญกุศลกันเพื่อเหตุนี้ไง ทำบุญกุศลเพื่อให้จิตใจเรามั่นคง จิตใจเรามีหลักเกณฑ์ของเรา เราจะแสวงหาสิ่งใด เราแสวงหาด้วยคุณงามความดีของเรา ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศีล สมาธิ ปัญญา ให้ทำแต่คุณงามความดีๆ คุณงามความดีเป็นทางคนจะไปที่ไหนมันต้องมีวิธีการมันถึงสู่เป้าหมายนั้น เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า วิธีการทั้งนั้น สู่เป้าหมาย ศีล สมาธิ ปัญญา เวลามันเข้าเป็นธรรมชาติแล้ว เงียบ คนที่รู้ทันที เม้มปากแล้วนั่งลง

แต่ถ้าไอ้พูดโง่ๆ นั้นนะ ยิ่งไม่ยิ่งทางวิชาการยิ่งขัดแย้งกัน แล้วมีการโต้แย้งกัน มีการโต้แย้งอย่างนั้นนะ ทำอย่างนั้นนะ เพราะมันเป็นจริง เป็นนิรันดร์ เป็นความชอบของคน แต่เวลาจริงๆ แล้วมันเป็นความทุกข์นะ ทุกข์ประจำธาตุขันธ์ ทุกข์ประจำหัวใจของเรา ความทุกข์ๆ ในหัวใจเรา แล้วความทุกข์ของเรา ทุกข์เกิดขึ้น ทุกข์ตั้งอยู่ แล้วทุกข์ดับไป แต่เราไม่เห็นทุกข์ เราปรารถนาแต่ความสุขใจ กลบมันไว้ กลบเกลื่อนทุกข์ไว้ในหัวใจ แล้วหาความสุข

ในสโมสรสันนิบาตทุกดวงใจว่าแห้ว ทุกดวงใจ ทุกดวงใจคือคนเกิด คนที่เกิดมาทุกดวงใจเหงาหงอย ทุกดวงใจมันมีความลึกลับสงสัยในหัวใจ ทุกดวงใจ ทั้งๆ ที่ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พูดปากเปียกปากแฉะ คนเราเกิดมาต้องตายหมดๆ แต่เวลาตายแล้วมันก็สะท้อนใจ

แต่ถ้ามันเป็นสัจจะเป็นความจริง อะไรมันสะท้อนใจ ความสะท้อนใจไปที่ไหน มันเป็นสัจจะเป็นความจริง ถ้าเราเคารพองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราต้องยอมรับความจริงอย่างนี้ ถ้ายอมรับความจริงอย่างนี้ เรายอมรับความจริงแล้วเราจะมีสิ่งใดรองรับความจริงอันนี้

ถ้ารองรับความจริงก็ด้วยปัญญาของเรา ถ้าถึงกาลถึงเวลาของเรามันต้องเป็นสัจจะความจริงของเรา ถ้าถึงสัจจะความจริงของเรา คุณธรรมๆ ในหัวใจมีไหม ถ้าคุณธรรมในหัวใจมี เราทำบุญกุศลของเรามันเป็นอามิส ถ้าใครประพฤติปฏิบัติขึ้นมามันมีสมาธิของเรา มันมีหลักใจ

เวลาร่างกายสิ่งนี้พังไม่ได้เลย ทรัพย์สมบัติสิ่งใดพังไม่ได้เลย สิ่งใดที่แสวงหามาพังไม่ได้เลย สิ่งที่พังได้คือบุญกุศลที่เราสร้างของเรา ถ้าใครได้สร้างบุญกุศลมา เวลามันจะตาย ไป กูจะไปแล้ว กูจะเอาความดีของกูไป คุณงามความดีที่ทำมาๆ นี่ไง กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กันไง คนที่เวลาจะเดินทางพร้อมกับทรัพย์สมบัติ พร้อมกับคุณสมบัติของเรา มันกลัวอะไร

แต่ถ้าคนเราแห้งแล้งเลย โอ้โฮ! เหลือแต่ตัวเปล่าๆ เหลียวไปทางไหนก็ไม่มีอะไรเลย แล้วไปไหนล่ะ ก็เข้าป่าไปด้วยมือเปล่าไง เข้าป่าไป แล้วเข้าไปในป่ารกชัฏจะไปเจออะไรยังไม่รู้ นี่ไง ถ้าพูดถึงไม่ได้ทำบาปอกุศลนะ แต่ถ้าทำบาปอกุศลไว้นะ เขาเรียกกรรมนิमित คนเราเวลา ใกล้ตายที่มันสะดุ้งสะเทือน มันกลัวมันนั้นมันจะเห็นกรรมนิमित ทั้งๆ ที่ยังไม่ตายนะ กำลังจะไป เจ้ากรรมนายเวร มาๆ มาชดใช้ มาชดใช้ มาๆๆ เขาจะนอนแล้วกระวนกระวาย นี่คนใกล้ตาย กรรมนิमितมันจะบอกเลย

แต่ถ้าจิตตกหบดี คนที่ทำคุณงามความดีไว้ เวลาเขาสร้างบุญกุศลของเขาไว้ เวลาเขาจะ ตายนะ เหมือนสงกรานต์หยุดหลายวันเขาไปเที่ยวญี่ปุ่นกัน นี่ก็เหมือนกัน เวลาจะตายนะ มันจะไปเที่ยวนิมมานรดี มันจะไปเที่ยวลุตติ มีรถเทวดา รถสวรรค์มารับเลย เขามองเห็นๆ กรรม นิमितๆ เรื่องอย่างนี้เป็นเรื่องผลของวิญญูะ ผู้ที่ทำคุณงามความดี ผู้ที่มีหลักเกณฑ์เขารู้ของเขาได้

แต่ครูบาอาจารย์ของเราที่ประพฤติปฏิบัติ ท่านไม่ต้องการอย่างนั้น คุณสิ เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาสอนถึงเรื่องของทุกข์ ทุกข์เกิดขึ้น ทุกข์ตั้งอยู่ ทุกข์ดับไป

ในสโมสรสันนิบาตทุกดวงใจว่าแห้ว แล้วดวงใจนี้ไปเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็น พรหม มันจะไปว่าแห้วต่ออีกไหม ถ้ามันว่าแห้วอยู่นี่ ว่าแห้วอยู่ในร้อยปี ถ้าไปเป็นเทวดา เป็น หมันปีเป็นแสนปี เป็นพรหม มันไปว่าแห้วอยู่ที่นั่นทำไม ทำไมจิตที่มันว่าแห้วอยู่นี่ ที่มันทุกข์มัน ยากอยู่นี่ ทำไมไม่สำรอกไม่คายมันออกไป ถ้ามันคายออกไป ให้มันสิ้นจากทุกข์ไป มันไม่มีสิ่ง ไตคาในหัวใจนะ

เราเกิดเป็นมนุษย์ หนึ่งอายุขัยของเรา ทำมาหากินก็ปากกัดตีนถีบขนาดนี้แล้ว ยังจะต้อง มาประพฤติปฏิบัติอะไรกันอยู่อีก

การประพฤติปฏิบัติคือคนที่เห็นคุณค่าของหัวใจ คือคนที่เห็นคุณค่าของชีวิต ชีวิตมันมี ค่ามาก เพราะเราเกิดมา เกิดในใจ เกิดในครรภ์ เกิดในน้ำคร่ำ เกิดในโอปปาติกะ มันถึงเป็น สิ่งมีชีวิต สิ่งมีชีวิตเกิดมาแล้วถ้ามันแสวงหาสมบัติ สมบัติของโลกก็สมบัติเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง สมบัติเลี้ยงปากเลี้ยงท้องที่เราหามาแล้ว เวลาเจ็บไข้ได้ป่วยขึ้นมา เราต้องพลัดพรากจากมัน ไม่มี สิ่งใดเป็นที่พึ่งเลย ไม่มีสิ่งใดเป็นที่พึ่งเลย

แล้วไอ้บุญกุศลในหัวใจเป็นที่พึ่ง เออ! อันนี้ อันนี้เป็นที่พึ่ง แต่อันนี้เป็นอามิสก็พึ่งเป็นผลของวิญญูะ แล้วยังต้องไปเกิดอย่างนั้นไหม ถ้ามันเป็นที่พึ่งได้ แต่ถ้าพึ่งได้ ถ้ามีปัญญามากขึ้นเราพยายามฝึกหัด หายใจเข้านิกพุท หายใจออกนิกโร

หายใจ คนเขาหายใจกันทั่วโลก ทำไมเขาไม่นิกพุทโรเหมือนเราเลย ทำไมเราต้องมาหายใจแล้วนิกพุทนิกโรให้มันลำบากกว่าคนอื่นไปอีก

หายใจเข้านิกพุท หายใจออกนิกโร เพราะคนที่นึกวิตกวิจารณ์เกิดจากจิต จิตมันนึกของมัน มันทำงานของมัน การนิกพุทโรคือการทำงานของจิต จิตมันทำงานของมันๆ เวลามันคิดเรื่องฟุ้งซ่าน คิดเรื่องโลก มันทำงานหรือเปล่า มันทำงานโดยกิเลสตัณหาความทะยานอยาก มันทำงานโดยสัญชาตญาณไง

แต่เวลาเราตั้งสติให้นิกพุทนิกโร จิตมันทำงานในตัวเอง ทำงานที่มันเกาะลม เห็นไหม ทั้งๆ ที่คนเขามีลมหายใจอยู่กันทั่วโลก แต่เขาหายใจของเขาเพื่อสุขภาพของเขา เราหายใจเพื่อสุขภาพด้วย แล้วเราหายใจ จิตที่มันเกาะๆ มันเกิดพุทธานุสติ พุทธานุสติคือคนไม่ประมาท คนอยู่กับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พุทโรๆๆ จนจิตมันสงบเข้ามา ถ้าจิตสงบเข้ามา มันไม่ต้องอาศัยสิ่งใดเลย สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี

แล้วจิตสงบ เดียวก็คลายตัวออก โดยธรรมชาติของมัน เจริญแล้วเสื่อม เสื่อมแล้วเจริญ ทุกอย่างที่มีพัฒนาขึ้น ทุกอย่างมันต้องเสื่อมสภาพไปเป็นธรรมดาของมัน นี่ไง ธรรมะเป็นธรรมชาติไง เจริญแล้วเสื่อม เสื่อมแล้วเจริญก็เป็นธรรมชาติไง

แต่ที่เหนือธรรมชาติ เหนือเพราะมันมีเหตุไฉน ถ้ามีเหตุ เรากำหนดของเรา เราพิจารณาของเรา จิตสงบเข้ามาๆ นี่มันเห็นแล้วแหละ ถ้าจิตสงบนะ ใครทำสมาธิได้จะซาบซึ่งในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเริ่มต้นสตาโรตจากตรงนี้

อวดอุตตริมนุสสธรรม ธรรมที่เหนือมนุษย์ ตั้งแต่มานโลกก็ขึ้นไป ตั้งแต่มานสมบัติ อวดอุตตริมนุสสธรรม กิษุพุดไม่ได้ อวดเขาไป อวดอุตตริ อวดอุตตริมนุสสธรรม ธรรมที่เหนือมนุษย์

ถ้าเราทำความสงบของใจเข้ามาๆ ทำไมเราต้องมาทำของเราอีก ทำของเราขึ้นมาเพื่อจุด
สตาร์ตไง ถ้าจิตมันสงบแล้วถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนาได้ ถ้าเกิดภาวนามยปัญญา เราจะเข้าใจเลยว่า
ภาวนามยปัญญา ปัญญาในพระพุทธศาสนามันเป็นอย่างไร ปัญญาในพระพุทธศาสนา

แต่ตอนนี้มันเป็นปัญญาทางโลกใจ เห็นไหม คุณสิ เขาทำการประชาสัมพันธ์กันต่างๆ มัน
เป็นวิชาการไง ถ้าใครทำประชาสัมพันธ์ ใครเสนอแนวทางสิ่งใดให้คนเชื่อถือได้ นี่ก็ปัญญา แต่
ปัญญาโลกๆ ใจ ปัญญาทางโลก ปัญญาเพื่อโน้มน้าวคนใจใหม่

แต่ถ้ามันเกิดปัญญาของเรา มันไม่ใช่ปัญญาโลกๆ นะ มันปัญญาถอดถอนวิภูษณะ
ปัญญาที่ทำให้จิตนี้มันไม่เกิดไม่ตาย ไอ้ที่ไม่เกิดไม่ตายนี้หลักพระพุทธศาสนา ที่ไหนมีการเกิด
การแก่ การเจ็บ การตาย มันต้องมีฝั่งตรงข้าม ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย แล้วอะไรไม่เกิด
อะไรไม่แก่ อะไรไม่ตายล่ะ

ไม่แก่ ไม่ตายเพราะอะไร เพราะถ้าจิตสงบแล้วมันก็เป็นสัมมาสมาธิใจใหม่ มันคงที่ของ
มันใจใหม่ แต่มันชั่วคราวใจใหม่ แต่ถ้าสิ่งที่อนิจจัง ความคิดเกิดดับ ทุกอย่างเกิดดับที่ใจ ถ้ามัน
มีสติมีปัญญามันขึ้นมา ถ้ามันถอนอวิชชา คือไอ้ตัวโง่นั้นแหละมันเป็นเหยื่อเขา ถ้ามันมีวิชา เวลา
มันฉลาดขึ้นมาก็เป็นวิชา ถ้าวิชามันสำรอกมันกายของมัน มันตายอะไรล่ะ กายสังโยชน์ กาย
เครื่องร้อยรัด แล้วอยู่ไหนล่ะ มันอยู่ไหนล่ะ มันเป็นอย่างไรล่ะ ปัญญาในพระพุทธศาสนา มันถึง
จะเห็นอย่างนี้ได้

ถ้าไม่ใช่ปัญญาพระพุทธศาสนา จินตนาการทั้งหมด ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้าเอาสมาธิวิเศษกัน แล้วมาเถียงกันปากเปียกปากแฉะ ไอ้ที่นั่นมรรคแท้ ไอ้ที่นั่นมรรค
เทียม ไอ้ที่นั่นมรรคบริสุทธ์ ไอ้ที่นั่นมรรคไม่บริสุทธ์ มรรคของใครมันอยู่ข้างนอก ไปเถียงกันก็
สมบัติคนอื่น

แต่ถ้ามันเป็นสัจจะความจริง ปัจจัยตั้ง สันติภูมิจิโก โอโฮ! มันเกิดจากจิต เกิดจากหัวใจ
หัวใจที่มันเจ็บช้ำ หัวใจที่มันเศร้าโศก หัวใจที่มันโดนบีบคั้น หัวใจที่มันทุกข์มันยาก เวลามัน
เห็น มันรู้แล้วมันคายออก เห็นไหม บัวบานๆ บัวผุดขึ้นมาจากรากเหง้า มันโผล่ขึ้นมาเหนือน้ำ
เวลามันโดนแสงอาทิตย์ มันบานออกกลางหัวใจ มันเป็นปัจจัยตั้ง เป็นสันติภูมิจิโกเฉพาะตน มัน
เป็นเฉพาะตน มันเป็นเฉพาะในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ทีนี้เวลามันเกิดในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “จะสอนใครได้หนอ จะสอนใครได้หนอ” ก็อัมมหัสจรรย์ แต่ในปัจจุบันนี้อีลุ่มลุ่มแฉก จี๋ไม้ ร้อยแปด ไร้หลักการ ไร้เหตุผล ไร้ทุกอย่าง อาศัยพระไตรปิฎก อ้างแต่พระไตรปิฎก

นี่ไง หลวงตาท่านเรียนจบพระไตรปิฎกนะ ท่านเรียนเป็นมหา การแสวงหามันทุกขมันยาก แล้วเวลาของเราพรรษาแรก เราก็ออกขี้ยาก ที่เราตรากตรำอยู่ที่นี่ พุดอยู่ทุกวัน พุดเป็นหลักการไว้เฉยๆ ธรรมะเวลาแสดงไม่แสดงเพื่อเสียดสีใคร ไม่แสดงเหยียบย่ำใคร ไม่แสดงทับถมใคร แต่หลักสังฆกรรม แล้วถ้ามันผิดหลักสังฆกรรมนั้น มันก็คือมันผิดจากหลักสังฆกรรม

ไม่เสียดสีใคร ไม่ทับถมใคร ไม่เหยียบย่ำใคร แต่เขาพุดด้วยอีลุ่มลุ่มแฉกเพราะ เพราะใจไม่เป็น ใจไม่เป็น เอามาจากไหน มันต้องใจเป็นใจ ถ้าใจเป็นแล้ว หลวงตาท่านถึงแสวงหา ท่านบอกว่าหลวงปู่มันมีชื่อเสียงตั้งแต่ท่านเป็นเด็กๆ

ของเรานะ เวลาเริ่มต้นเราก็อะปะปะไปหาคนข้างเคียงก่อนใจ ไปไหนมา สามวาสองศอก แล้วจะเป็นอย่างนั้นทั้งนั้น เพราะเหมือนทหาร เขาไม่ได้ออกรบ เขาไม่เคยผ่านสงคราม เขาไม่รู้หรือว่าการผ่านสงคราม ข้าศึกมันโหดร้ายแค่ไหน แนวที่ ๕ การข่าว การทำลายกันคนในสงคราม ที่ไหนมีสงคราม ไม่มีเหตุมีผล มีแต่การเอาชนะคะคานเท่านั้น

ถ้าจิตใจของเขาไม่เคยผ่านสงครามระหว่างชาติพันธุ์ สงครามระหว่างธรรมะกับกิเลส เขาจะไม่เห็นความโหดร้ายของกิเลส กิเลสนี้โหดร้ายนัก แล้วกิเลสไม่ได้อยู่ที่ใคร อยู่ที่ความคิดของเรา แล้วเราจะมีสติมีปัญญาเข้าไปรู้ได้ มีสติปัญญาเข้าไปเห็นได้ แล้วทำสิ่งนั้นได้

นั่นล่ะถ้ามีองค์ความรู้อย่างนั้น ครูบาอาจารย์ที่ท่านเป็นจริงท่านถึงจะระแวงระวังให้พวกเรา หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านเข้มงวดๆ เข้มงวดเพราะว่าไอ้กิเลสมันโหดร้ายนัก ถ้าฉันทำไม่เป็นไร ถ้าคนอื่นทำไม่ได้ แต่ถ้าฉันทำไม่เป็นไร ของเล็กน้อย แต่ถ้าคนอื่นนะ ไม่ได้ เห็นไหม กิเลสมันโหดร้ายนัก มันเห็นแก่ตัว แล้วมันเห็นแก่ธรรมะ มันก็ไปว่าเป็นของมัน

แต่เวลาครูบาอาจารย์นะ ท่านบอกนั่นแหละ มารเอย เชอเกิดจากความดำริของเรา เราจะไม่ดำริถึงเจ้า เจ้าจะเกิดบนหัวใจดวงนี้ไม่ได้เลย แล้วมันไปอ้างธรรม อ้างธรรมว่ามันรู้มันเห็น ถ้าคนอื่นทำ ผิดหมด แต่ถ้าตัวเอง ไม่เป็นไร

ไม่เป็นไร คำริหรือยัง คิดหรือยัง มีความยึดมั่นถือมั่นหรือยัง มารเอย เธอเกิดจากความ
คำริ ก็เกิดจากกิริยาเอ็งนั่นแหละ เกิดจากหัวใจที่เคลื่อนไหวนั่นแหละ เกิดจากความคตินั่นแหละ
แล้วจะทำอย่างไรไปดับมัน จะทำอย่างไรให้มันสิ้นไป

สิ่งที่ทำ ที่พยายามพูดอยู่นี้ๆ พูดเพื่อหลักการ พูดเพื่อสังฆธรรม แล้วใครมีสติมีปัญญาแก่
ไหน เอาสิ่งนี้ไปวิเคราะห์วิจัยให้เป็นสมบัติของเรา เอวัง